

ШКОЛА У ПРИРОДИ

Креативни центар

■
Сликовнице „Жапче“
шесто коло – друго издање

■
ШКОЛА У ПРИРОДИ

■
Аутори

Симеон Маринковић,
Вера Матановић, Мирјана Скенџић,
Емилија Лазић, Олга Стаматовић

■
Илустровао

Добросав Боб Живковић

■
Рецензенти

Дијана Плут
Љиљана Маринковић

■
Стручна консултација

Завод за заштиту природе Србије, Радослав Мандић и Виолета Орловић
Предшколска установа „Нада Наумовић“, Крагујевац: Нада Поповић,
Светлана Џенопољац, Мира Брзаковић, Србица Токић, Бранка Станојевић
и учитељица Ранка Костадиновић

■
Издаје

Креативни центар, Београд
Градиштанска 8

■
Уредник издања
Гордана Брун

■
За издавача
Славица Марковић

■
Штампа БРАНМИЛ

■
Тираж 1000

■
Copyright KREATIVNI CENTAR 2002.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

087.5

Школа у природи : [радна свеска] /
[аутори Симеон Маринковић ... [и др.] ;
илустровао Добросав-Боб Живковић]. - [2.
изд.]. - Београд : Креативни центар, 2002
(Београд : Бранмил). - [32] стр. :
илустр. ; 26 см. - (Сликовнице "Жапче".
коло 6)

Кор. насл. - Тираж 1 000.

ISBN 86-7781-080-3

1. Маринковић, Симеон 2. Живковић,
Добросав

Креативни центар

■
Сликовнице „Жапче“
шесто коло – друго издање

■
ШКОЛА У ПРИРОДИ

■
Аутори

Симеон Маринковић,
Вера Матановић, Мирјана Скенџић,
Емилија Лазић, Олга Стаматовић

■
Илустровао

Добросав Боб Живковић

■
Рецензенти

Дијана Плут
Љиљана Маринковић

■
Стручна консултација

Завод за заштиту природе Србије, Радослав Мандић и Виолета Орловић
Предшколска установа „Нада Наумовић“, Крагујевац: Нада Поповић,
Светлана Џенопољац, Мира Брзаковић, Србица Токић, Бранка Станојевић
и учитељица Ранка Костадиновић

■
Издаје

Креативни центар, Београд
Градиштанска 8

■
Уредник издања
Гордана Брун

■
За издавача
Славица Марковић

■
Штампа БРАНМИЛ

■
Тираж 1000

■
Copyright KREATIVNI CENTAR 2002.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

087.5

Школа у природи : [радна свеска] /
[аутори Симеон Маринковић ... [и др.] ;
илустровао Добросав-Боб Живковић]. - [2.
изд.]. - Београд : Креативни центар, 2002
(Београд : Бранмил). - [32] стр. :
илустр. ; 26 см. - (Сликовнице "Жапче".
коло 6)

Кор. насл. - Тираж 1 000.

ISBN 86-7781-080-3

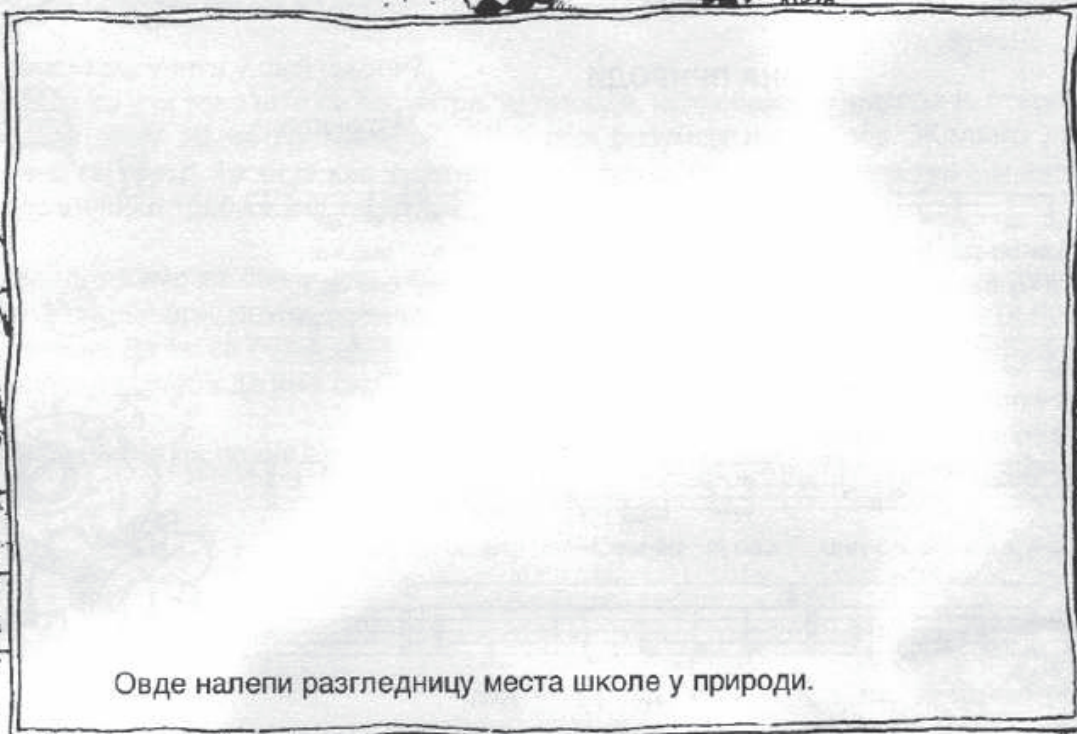
1. Маринковић, Симеон 2. Живковић,
Добросав

(Овде напиши своје име и презиме; можеш обично, а можеш и необично: од нацртаних гранчица, нацртаних цветића, каменчића и сл. Ако не знаш да пишеш, позови одраслог у помоћ.)

(Овде напиши назив места у које си дошао, годину и месец боравка. То можеш украсити. Ако не знаш да пишеш, позови у помоћ одраслог.)

Овде налепи разгледницу места школе у природи.

ЗДРАВИЦА

Драги гости,
добро дошли!
У природи
здрави били.
Много чули
и видели,
с птицама се
веселили,
са биљкама
говорили.
Храбри били
као вукови,
уз брдо брзи
као зечеви.

Мудри, лукави
као лисице,
а вредни
као бубице.
Све вас поздравља
шумско дрвеће,
зечеви, травке
и разно цвеће.
У ваше здравље,
ево, сви машу,
а ја за поздрав
испијам чашу.
Сок је од зове
из куће ове.
Живели!

С.М.

ХИМНА ПРИРОДИ

Умерено

Симеон Маринковић

mf

При-ро-да је ка-о бај-ка при-ро-да је ка-о мај-ка,
Са-чу-вај-мо пе-сму пти-ца, бис-тру ре-ку, ма-лог сви-ца,
за-што ли је на нас љу-та за-што ли је за-бри-ну-та
са-чу-вај-мо ми-рис цве-та, ос-мех де-це це-лог све-та.
Све је ви-ше во-лим, све је ви-ше знам, при-ро-да ме зо-ве
љу-бав да јој дам, љу-бав да јој дам.

Здраво,

Ово је књига коју пишемо заједно. Ми смо понешто започели, али има посла и за тебе. Потруди се да ово наше заједничко дело буде занимљиво и лепо.

Да ли имаш код себе овај ВАЖАН ПРИБОР: обичну оловку, оловке у боји или бојице, упијајући папир за пресовање, лупу...?

Замоли наставника да ЗА ГРУПУ ОБЕЗБЕДИ: двоглед, ашовчић, баштенске маказе, селотејп, лепак, енциклопедије о животињама и биљкама...

Сада си у ШКОЛИ У ПРИРОДИ. То време мораш паметно искористити: за учење и уживање, уживање и учење... А да би то успело, прихвати нова правила живота!

1. Не дружи се само са онима са којима се дружиш код куће. Стално мењај друштво. Сваку нову активност ради са неким другим. Не ваља када се одвајате по групицама и када се те групице „не подносе” између себе.

2. Не једи само оно што једеш код куће. Ово је време авантуре и испробавања! Испробавај укусе хране. Пробај нове ствари. Пробај „националне специјалитете"! Да ли знаш шта је то?

3. Брини сам о себи. Памет у главу!

4. Води рачуна о томе да овде ниси сам и да твоји другови имају своја права и своје потребе.

5. Уживај! Не дај да ти било ко или било шта поквари расположење.

Како ћеш учити у овој школи?

Овде се учи тако што се посматра, истражује, испробава... Природа је отворена за оне који знају да читају њене знакове, који разумеју њен говор. Желимо да и ти научиш тај говор. То ти је као у детективској причи. Ко уме да чита тајне знакове, да их сложи како треба – тај ће да нађе прави траг.

Предлажемо да сваки дан посветите једној теми, једној активности. Једнога дана бићете планинари, другог дана шумари, ливадари итд. О томе се договорите претходне вечери. Да би се боље организовали, добро је да се поделите у петочлане групе. Свака група треба да има свога вођу и да ради на свој начин.

Онда може да почне авантура истраживања.

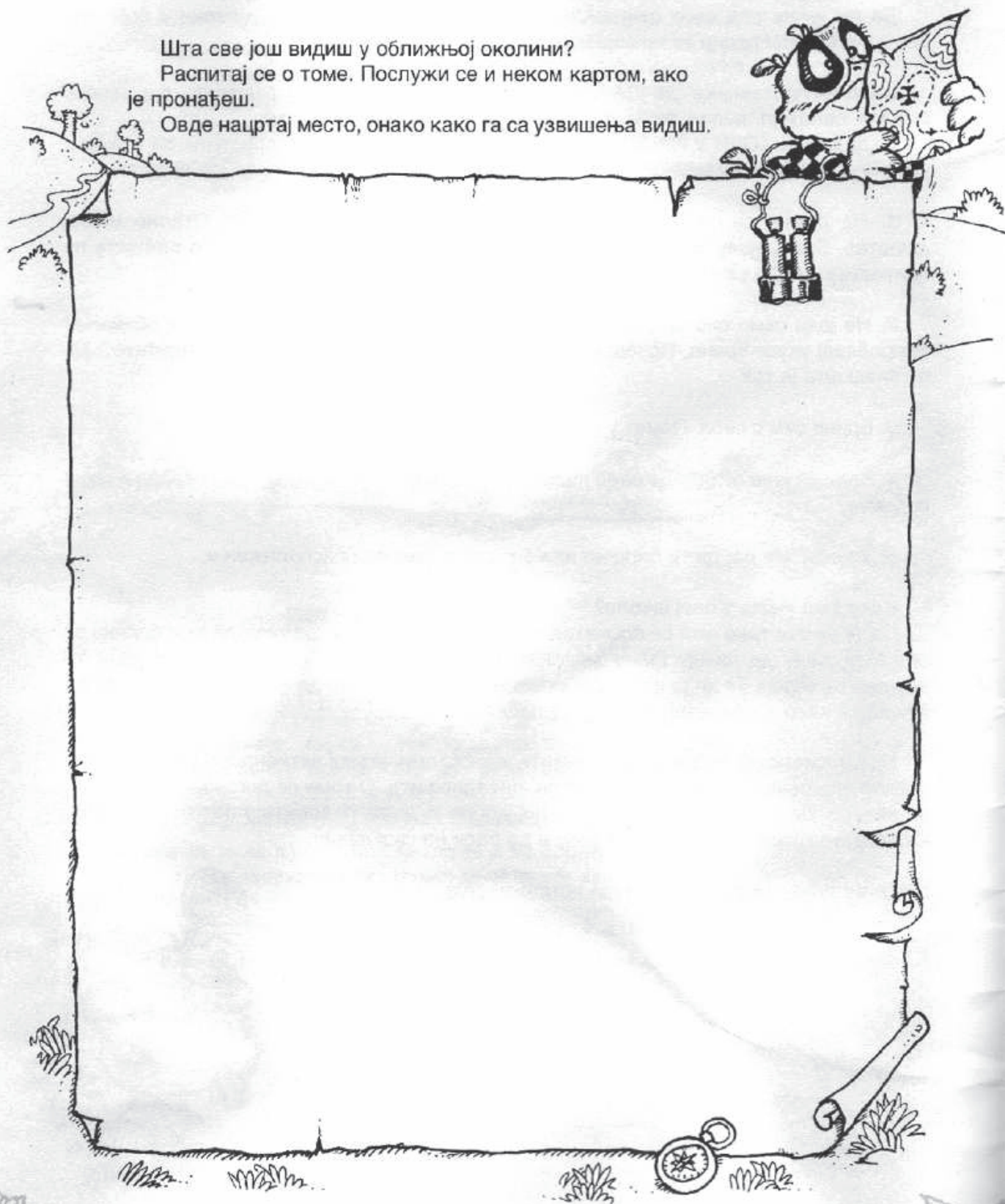
ГДЕ СЕ НАЛАЗИМО

Добро је да најпре упознамо место у које смо дошли. Како се оно зове?
Како изгледа?

Изађите на неко оближње узвишење са којег се место види и добро осмотрите. Где се налази зграда у којој сте смештени? Које су друге оближње зграде?

Шта све још видиш у оближњој околини?
Распитај се о томе. Послужи се и неком картом, ако је пронађеш.

Овде нацртај место, онако како га са узвишења видиш.

КУЋА У ПРИРОДИ

Данас правите кућу у природи. Свака група прави своју кућицу.

О чему треба да мислиш када бираш место за своју кућицу?

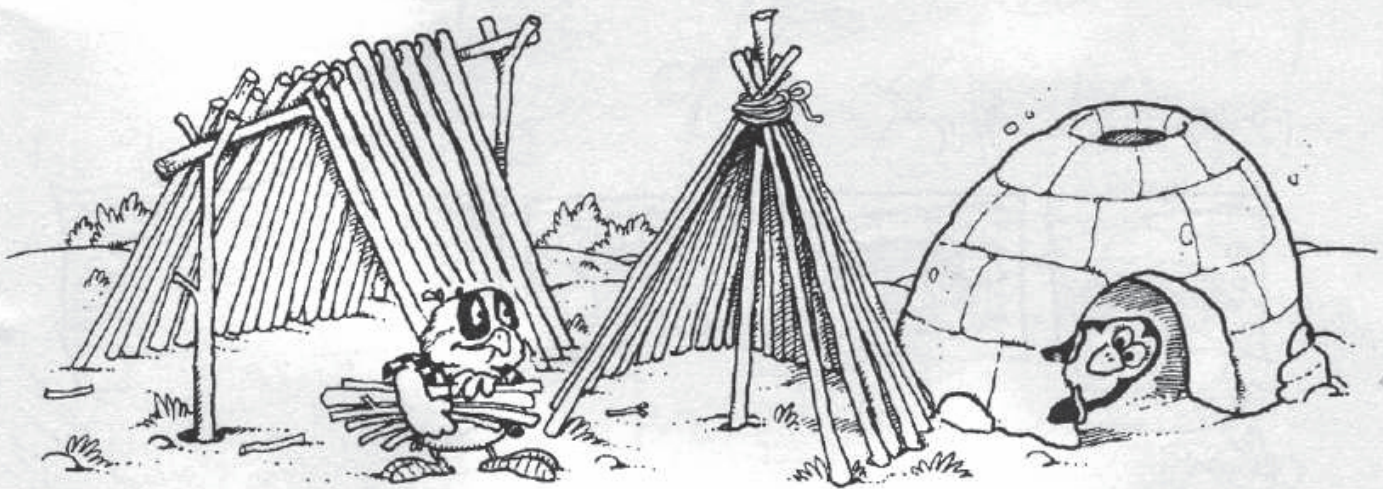
Место мора бити суво. Вода од киша и снега мора негде отицати. Ископај одводни канал око куће.

Раскрчи терен. Нека ти кућица буде даље од жбуња и густе траве. Шта мислиш, зашто?

Ипак, ако је шума у близини, бирај место на рубу шуме.

Кућа мора да буде заштићена од ветрова бар са једне стране.

Од чега направити кућицу?

куће – склоништа од грања

кућица од снега

Ако кућу правиш од грања, користи већ одсечено или поломљено грање. Ако правиш кућицу од снега, прво направи велике грудве, па их наслажи. Као игло. Овде нацртај своју кућу у природи. Дај јој неко лепо име и адресу.

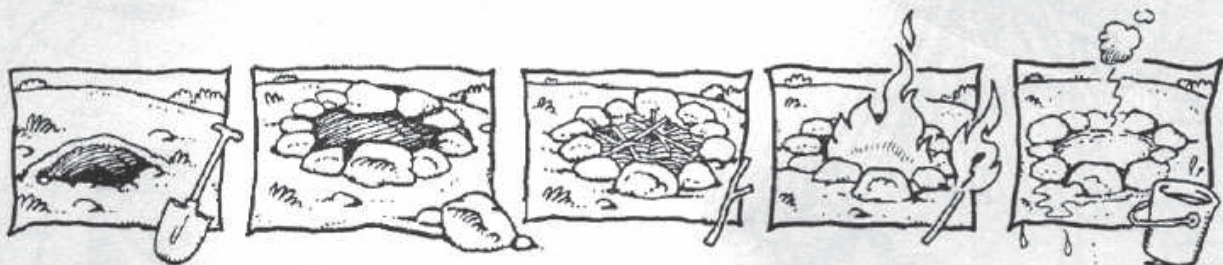
Данас сте

ЧУВАРИ ВАТРЕ

Ложење ватре у природи може да буде врло опасно.

Зато што сува трава, лишће и грање могу лако да се запале и да дође до пожара. Тада страдају животиње, дрвеће, а могу и људи.

*Да не би дошло до пожара, ватру треба
ложити само ако је неопходно, и то на
посебно направљеном огњишту
и на местима која су за то одређена.
Ево како:*

После употребе ватру угаси водом или снегом и затрпај земљом или снегом.

У огњишту можеш испећи кромпир.
На комаду лима – печурке.
Али пази: има и отровних печурака!

Скувај биљни
чај или чорбу
од печурака.

Данас сте

КУВАРИ

Шта ћемо да радимо ако огладнимо у природи? У природи хране има свуда, само треба да знамо да је пронађемо и припремимо.

Пронађи у природи следеће ВОЋЕ и обој га на цртежу бојама какве су му у природи:

шумска јагода

купина

боровница

дивља трешња

јабука

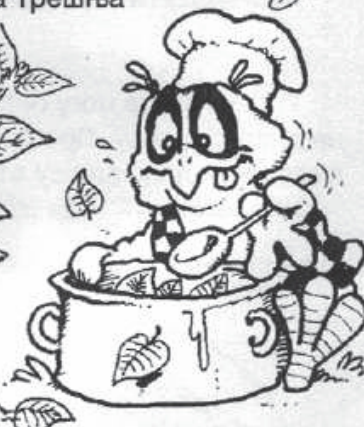
лешник

глогиња

дрењина

Опери га и сервирај на занимљив начин на тањирима од лишћа.
За салату се може употребити и неко ЛИШЋЕ:

млади лист маслачка

лист боквице

кисељак

срмуша

Од неког лишћа можеш направити чорбу.

дивље зеље

младо лишће
коприве
(бере се уз помоћ
рукавица)

Пробај да га скуваш или замоли куваре у одмаралишту да га скувају.

ПЕЧУРКЕ се могу пећи, кувати и пржити. Али треба добро припазити које су отровне а које то нису. Пре брања обавезно питај одраслог, јер у природи има биљака које лепо изгледају, али су отровне.

Од јестивих печурака могу се наћи:

ливадски шампињон

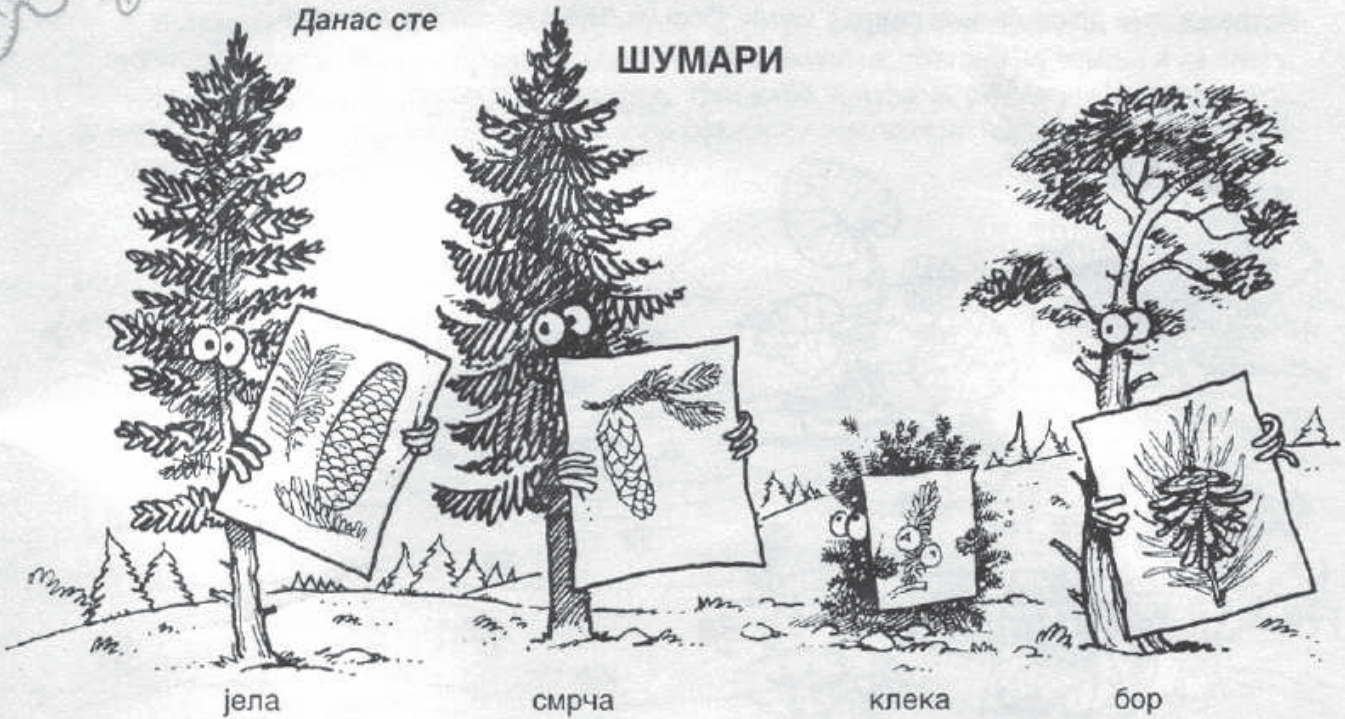
вргањ

За ручак или вечеру припреми куван или печен кукуруз, тикве, бундеве, крушке и печен кромпир. Оперу кромпир, осуши га и стави у врућ пепео, затрпај пепелом, а онда жаром. Кад се испече и охлади, скини љуску и сервирај. Уз то се добро слаже салата од маслачка. Пријатно!

Овде је место за твој рецепт.

Данас сте

ШУМАРИ

јела

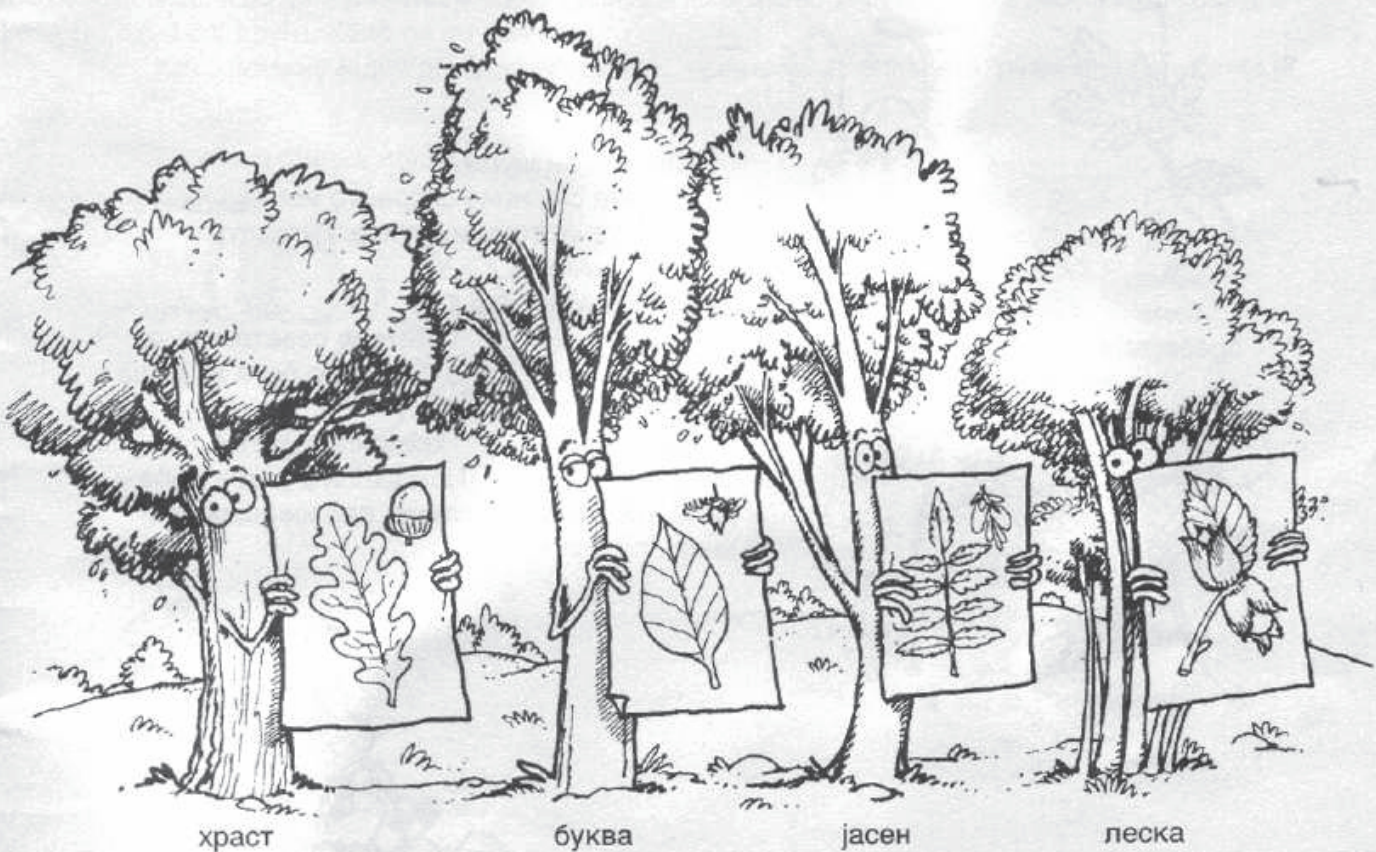
смрча

клека

бор

Шумари чувају шуму.
Истражи које врсте дрвећа расту у оближњој шуми.
Пажљиво загледај облик стабла, круне, кору, лист и плод (семе).

Обој ове цртеже бојом каква је у природи.

храст

буква

јасен

леска

Истражи које друге биљке расту у шуми. Обој их бојом каква је у природи.

Овде испресуј једну шумску биљку.

папрат

копитњак

шипурак

клека

бела
бреберина

бусењача
(маховина)

кукурек

Како живи шума?

Нађите сви неко скровито место, шћућурите се тамо и ћутите. Дуго, дуго ћутите и чекајте.

– Шта чујете?

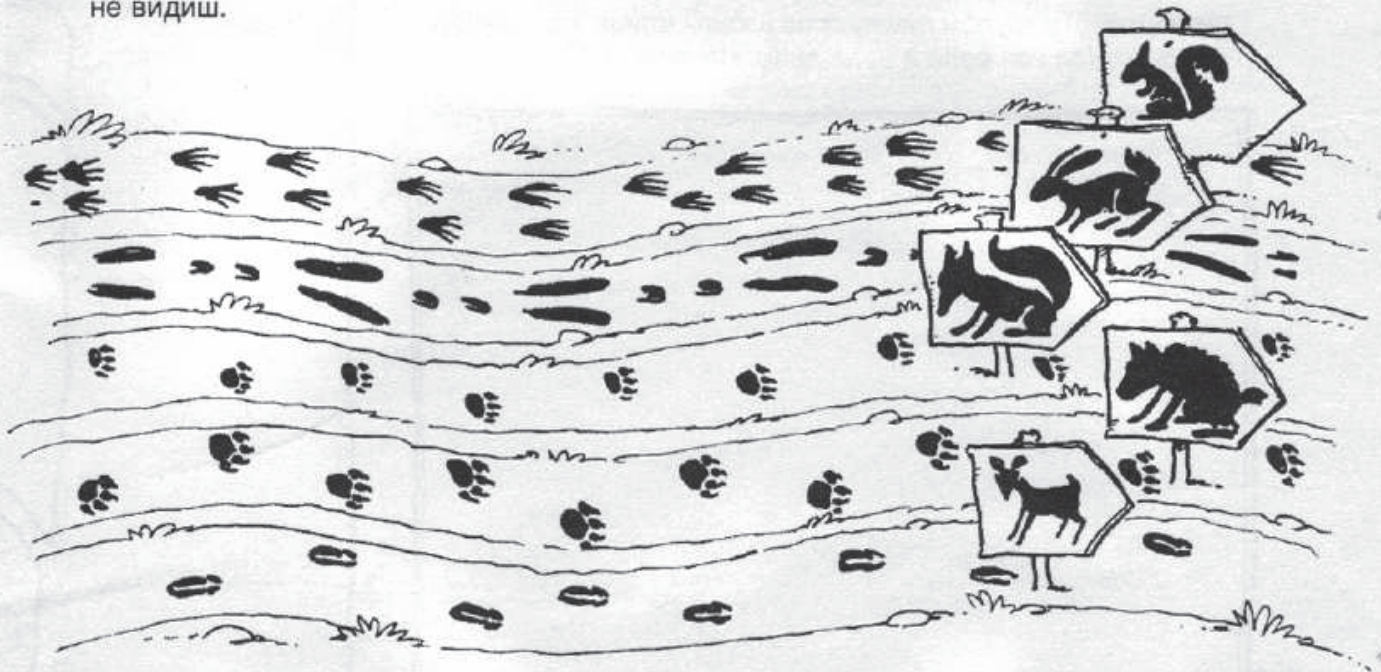
– Какво је светло? Шта је осветљено, а шта је у мраку? Како се биљке боре за више светлости?

– Мириши шуму! Помириши земљу.

Запамти тај мирис. Помириши у разна доба дана, на разним местима, пре кише, после кише, по снегу.

Истражи које животиње живе у шуми. Које си видео? Ако их ниси видео, то не значи да нису ту. Можеш пронаћи знаке њиховог живота: трагове на земљи и на снегу, перје, длаку, измет, грицкане плодове, грицкано лишће и оштећену кору дрвета, напуштена склоништа и гнезда, љуске од јаја. Ослушни, можда ћеш их чути, кад их већ не видиш.

Распитај се и размисли како биљке и животиње у шуми, као у једној кући, зависе једна од друге. Како се ко храни?

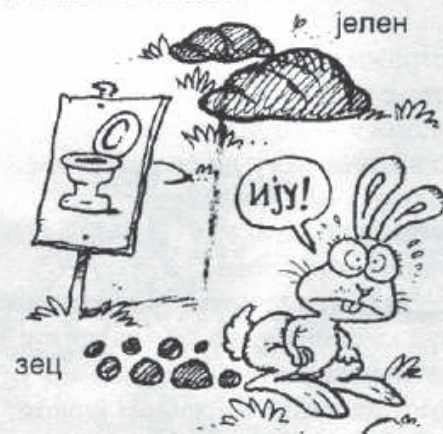
Како помажу једне другима (у исхрани, прављењу склоништа, размножавању и др.)?

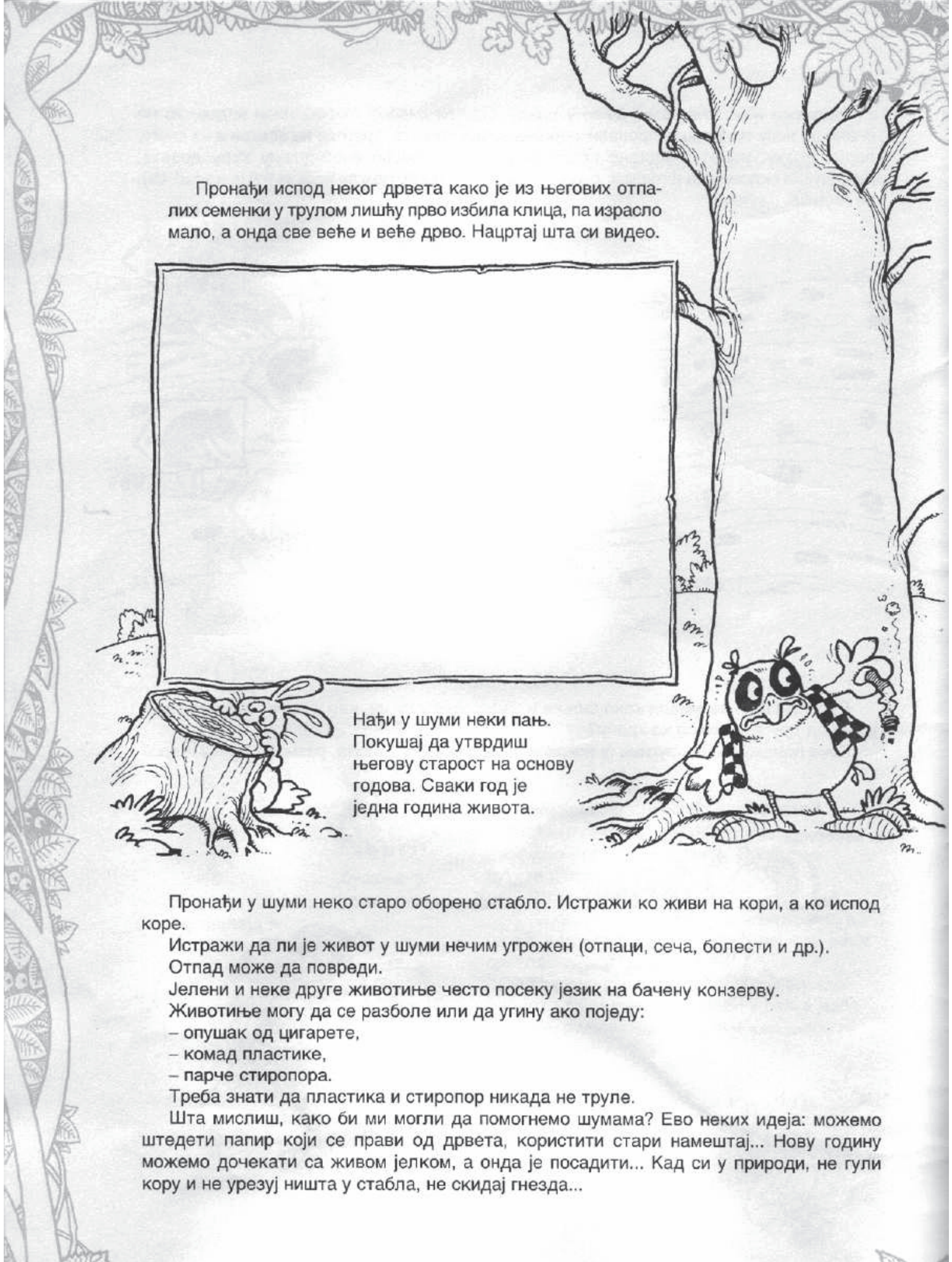
Како грицка лешник:

веверица

Овакав измет оставља:

Пронађи испод неког дрвета како је из његових отпа-
лих семенки у трулом лишћу прво избила клица, па израсло
мало, а онда све веће и веће дрво. Нацртај шта си видео.

Нађи у шуми неки пањ.
Покушај да утврдиш
његову старост на основу
годова. Сваки год је
једна година живота.

Пронађи у шуми неко старо оборено стабло. Истражи ко живи на кори, а ко испод
коре.

Истражи да ли је живот у шуми нечим угрожен (отпаци, сеча, болести и др.).

Отпад може да повреди.

Јелени и неке друге животиње често посеку језик на бачену конзерву.

Животиње могу да се разболе или да угину ако поједу:

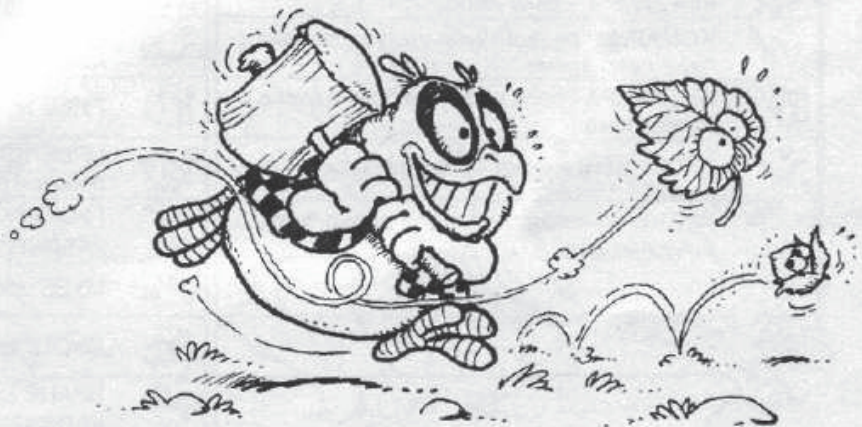
- опушак од цигарете,
- комад пластике,
- парче стиропора.

Треба знати да пластика и стиропор никада не труле.

Шта мислиш, како би ми могли да помогнемо шумама? Ево неких идеја: можемо
штедети папир који се прави од дрвета, користити стари намештај... Нову годину
можемо дочекати са живом јелком, а онда је посадити... Кад си у природи, не гули
кору и не урезај ништа у стабла, не скидај гнезда...

Пронађи лишће различитог шумског дрвећа. Ако је сирово, испресуј га, па на овој страни залепи и направи збирку.

Можеш направити збирку шишарица, плодова и семенки разног дрвећа.

Данас сте

ПРОГНОЗЕРИ ВРЕМЕНА – ВРЕМЕЊАЧИ

Као жаба времењача и они најављују какво ће време бити.

Какво ће сутра бити време? О томе можеш да сазнаш ако посматраш природу. Она ће ти рећи. Ево неких запажања, а ти нађи и друга.

 ЛЕПО ВРЕМЕ	 ЛОШЕ ВРЕМЕ
 НЕБО црвено увече – пастир се радује.	 НЕБО црвено ујутру – пастир брине.
 СУНЦЕ залази за црвено небо – биће лепо време.	 СУНЦЕ залази за густе облаке – биће кише.
 СУНЦЕ залази за чисто небо – лепо време.	 СУНЦЕ залази за бледо небо – биће кише.
 ОБЛАЦИ мали пепељастии на небу – значи лепо време.	 ОБЛАЦИ цируси, налик на коњске репове – долази ветар.
 МЕСЕЦ јасан на небу – леп дан.	 МЕСЕЦ „влажан” и прстен околу – киша.
 МЕСЕЦ бео – значи лепо време.	 МЕСЕЦ блед – киша, а црвен – ветар.
 ЗВЕЗДЕ су посебно јасне – лепо време.	 ЗВЕЗДЕ трепере – киша.
 ДУГА увече значи лепо време.	 ДУГА ујутру значи лоше време.
 РОСА јака пала у току ноћи – дан ће бити јасан.	 БЕЛЕ РАДЕ, МАСЛАЧЦИ, ДЕТЕЛИНА и друго цвеће затворило своје крунице – биће кише.
 МАГЛА зором – значи топао дан.	 СВИ ЦВЕТОВИ јако миришу пред кишу.
 ДРВЕЋЕ у шуми ломи се и крчка – долази суво време.	 ВРАПЦИ се костреше пред кишу.
 ВЕТАР се увече стишава – биће лепо.	 МРАВИ журе и затварају ходнике – киша ће.
 ДИМ се диже право увис – лепо време.	 У ДРВЕЋУ ветар дубоко хуји – биће кише.
 СЛЕПИ МИШЕВИ лете касно увече – биће леп дан.	 ВЕТАР мења правац и увече се појачава – биће кише.
 ЗРИКАВЦИ увече снажно зрчу – биће лепо време.	 ДИМ полеже по земљи – лоше време.
 КРТИЦЕ копају рупе без гомилица на улазу – биће суша.	 ПСИ су раздражљиви – биће олује.
 ПАУЦИ плету дуге нити за мрежу – лепо време.	 ЖАБЕ јако крекећу – биће кише.
 РИБЕ пливају у дубини – лепо време.	 ШЉУКА крчи – биће кише.
 ЦРВЕНДАЋ И КОС певају на врху крова или дрвета – биће лепо.	 КРТИЦЕ снажно избацују гомилице земље испред улаза – лоше време.
 КОМАРЦИ се приљубљују уз стабла – биће лепо време.	 ПАУЦИ плету кратке нити или не плету – лоше време.
 БУБАМАРА слеће на руку и брзо одлеће – лепо време.	 РИБЕ искачу ка површини воде – киша.
 ЛАСТЕ лете високо – биће леп дан.	 ЦРВЕНДАЋ ИЛИ КОС силазе ниже и певају – падаће киша.
 ВРАНЕ из гнезда излећу и право лете – биће леп дан.	 ГУСКЕ, КОКОШИ И МАГАРЦИ гласнији су пред кишу.
	 МУВЕ пред кишу лете и јако нападају.
	 ЛАСТЕ лете ниско – биће киша.
	ВРАНЕ кривудава лете кад изађу из гнезда – биће лоше време.

КАЛЕНДАР ВРЕМЕНА

Овде ћеш водити календар времена. Можеш нацртати, цртати и писати или само писати.

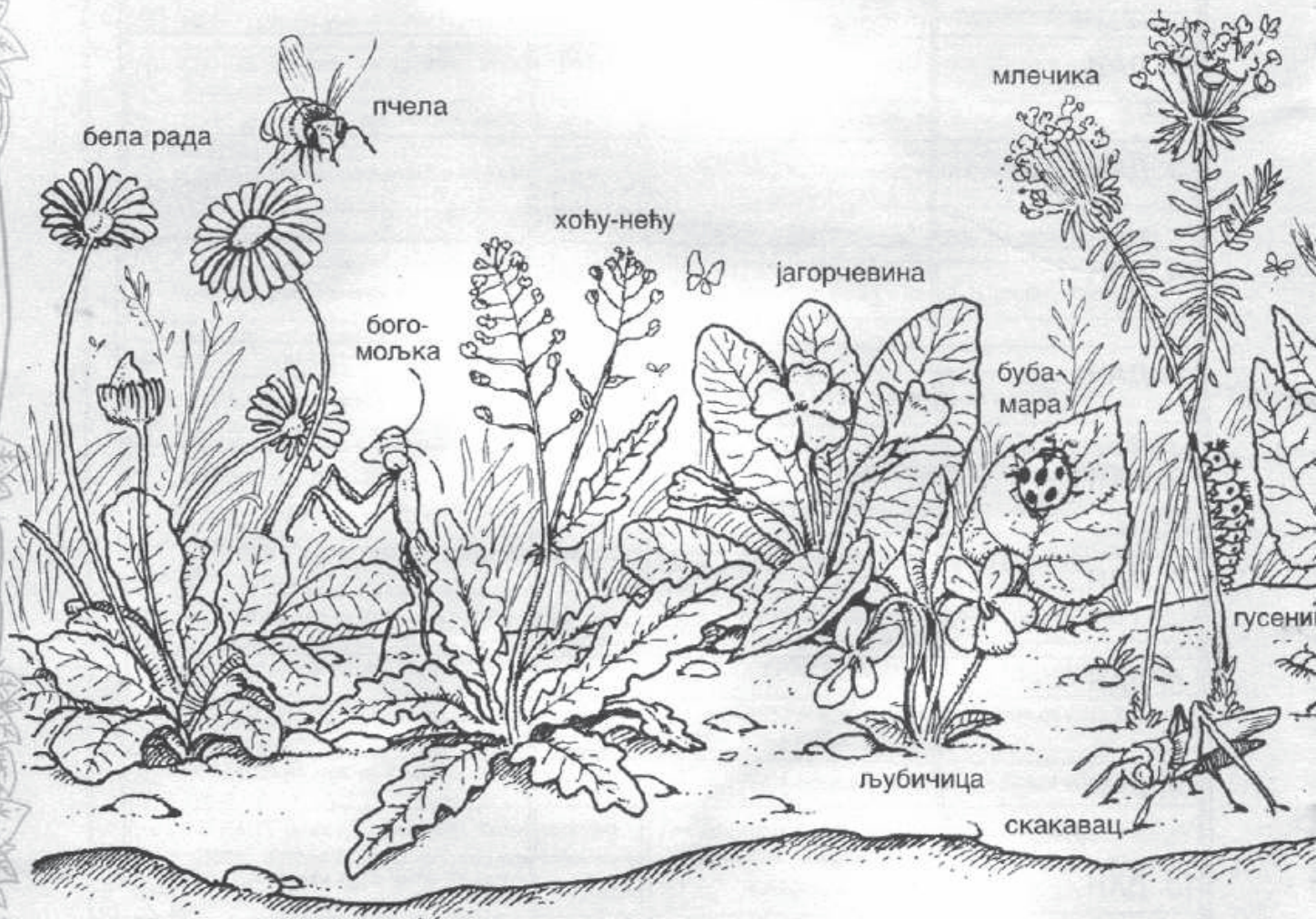
ДАН ПО РЕДУ	КАКВА ЈЕ ПРОГНОЗА	КАКВО ЈЕ ВРЕМЕ БИЛО
1. ДАН <small>(назив дана)</small>		
2. ДАН		
3. ДАН		
4. ДАН		
5. ДАН		
6. ДАН		
7. ДАН		
8. ДАН		
9. ДАН		
10. ДАН		

Данас сте

ЛИВАДАРИ

Ливадари истражују живот на ливади и брину се о њој.
Посматрај биљке на ливади. Уочи како се разликују по цвету,
листовима, стаблу, корену. Можеш ли да разликујеш како која
мирише?

Обој цртеже бојама какве су у природи.
Пронађи које животиње живе на ливади.
Утврди где живе, чиме се хране, како се крећу и друго.
Обој цртеже бојама какве су у природи.

попино прасе

ливадарка

лепир

оса

јежевица

дивизма

овсик

љутић

пуж

бумбар

чичак

јеленак

стонога

мрав

детелина

глиста

глиста

кртица

Одвој на ливади површину као твоје две шаке. Испитај које све биљке и животиње ту живе. Пробај да избројиш колико врста биљака, а колико врста животиња ту живи. Како се оне помажу?

Пажљиво ископај заједно са земљом неколико биљака са ливаде и засади у башти поред кућице у природи коју сте направили. Сваког дана заливај да се прими.

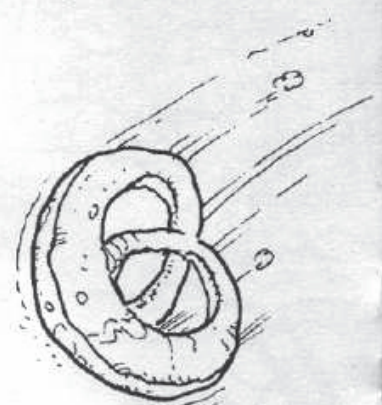
Овде нацртај своју биљку.

Пронађи мравињак на ливади. Посматрај живот мрава.
Шта си запазио?

- Пробај ово: – Сипај мало воде (али само мало!).
- Намрви мало хлеба.
- Стави на мравињак грану (па је после склони!).

Шта си запазио?

Шта мислиш, шта би могло да угрози живот ливаде?

Овде залепи оне биљке које си нашао на ливади и испресовао.
Биљка се пресује на тај начин што се стави између два листа упијајуће или новинске хартије и притисне нечим.
Сваког дана се отвори и пажљиво мало помери на сувље место.

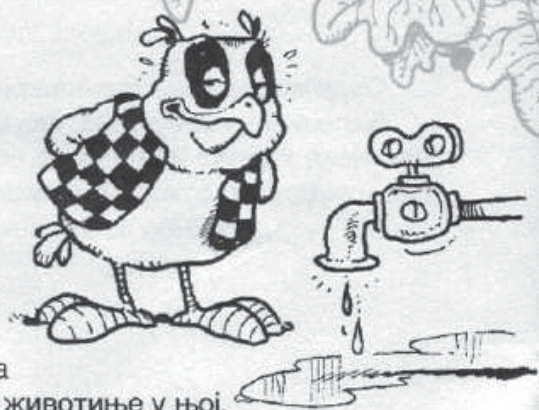
Данас сте

ЧУВАРИ ВОДА

Јеси ли запазио у близини одмаралишта
неки поток или реку?

Како ћеш испитати да ли је у њима вода чиста?
Ево на шта све треба да обратиш пажњу:

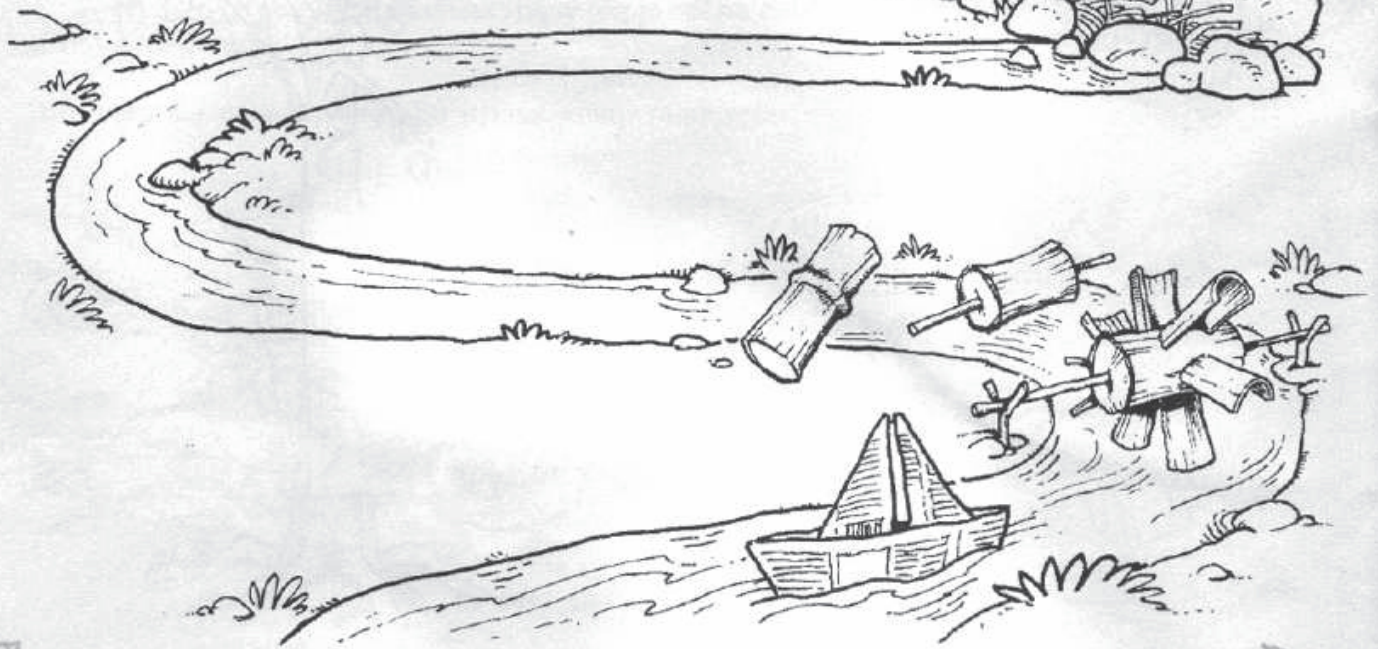
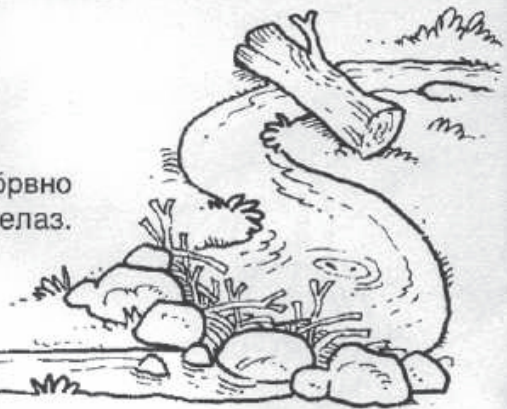
- Ако је вода бистра, добро је.
- Ако смрди, лоше је. Вероватно да се канализација улива. Она је пуна клица и загађује воду, убија биљке и животиње у њој.
- Ако има мехурића сапунице или друге прљавштине, лоше је.
- Ако по њој плива ђубре (папир, пластика, кесе), лоше је.
- Ако у њој има бубица и рибица, добро је.
- Ако животиње долазе да одатле пију воду, добро је.

Немој никада да бацаш: најлон кесе, кесице од бомбона, тетрапак, стаклене и пластичне флаше, јер не труну.

Да ли си негде запазио просуто моторно уље?
Један литар таквог уља може да загади милион литара воде.

Ако је поток чист, направи брвно
на потоку. Направи камени прелаз.
Направи и вир на потоку.

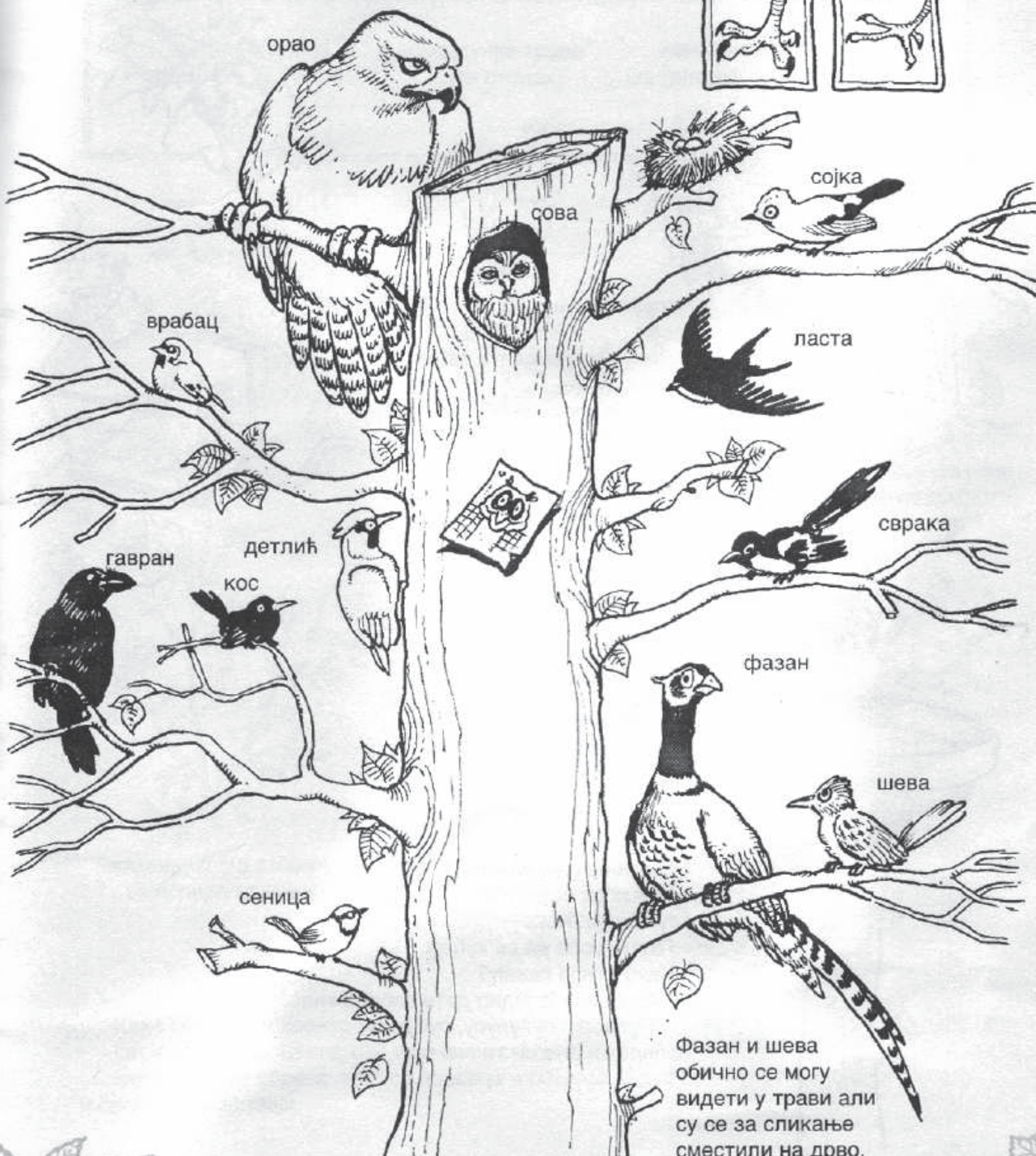
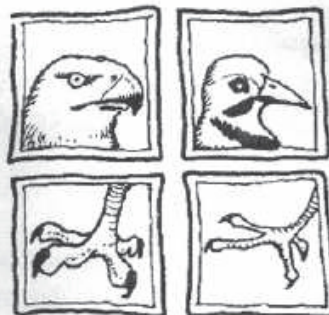
Данас сте

ЧУВАРИ ПТИЦА

Чувари птица посматрају птице (добро је ако имају двоглед) и брину се о птицама.

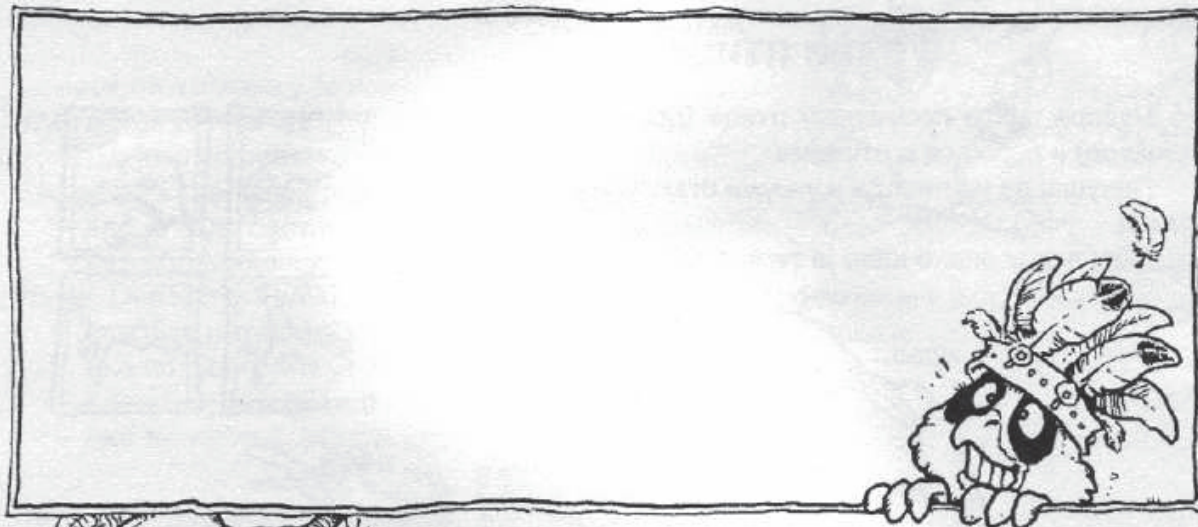
Покушај да на ливади и у шуми откријеш разне врсте птица.

Обој птицу онако како је ти видиш у природи.

Фазан и шева
обично се могу
видети у трави али
су се за сликање
сместили на дрво.

Овде залепи неко птичје перо које си пронашао.

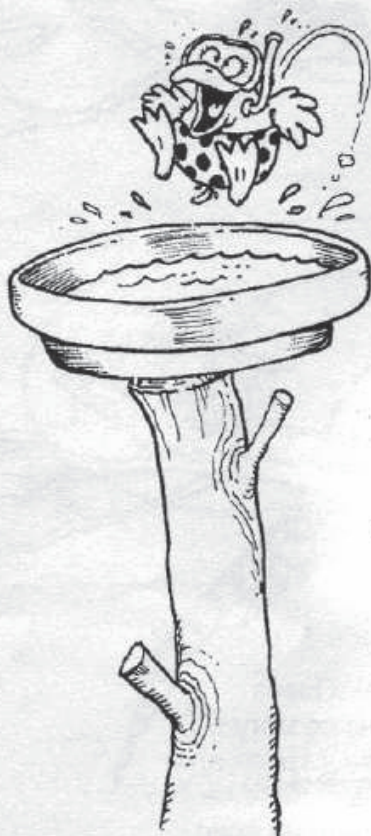

Направи кућицу за птице и окачи је на дрво.

О чему треба водити рачуна када хранимо птице?

Не треба им бацати храну по земљи, не треба им давати влажну или буђаву, као ни слану и зачињену храну.

Посматрај трагове птица.

Обрати пажњу на ово:

- Птице се међусобно обавештавају о храни коју су нашле. Како?
- Птице воле да се купају.
- Како птице певају?

Ево како је једно дете забележило:

Пупавац: пупупупу, пупупупу!

Забележи шта си ти све чуо.

Данас сте

ВИДАРИ

Видари прикупљају лековито биље и помажу ако се неко повреди.

У природи има лекова за многе болести. Животиње то добро знају и саме се лече. Кад се разболи срна, пронађе и поједе лековиту траву. Кад пса уједе змија, он се завлачи у лековито блато и тамо остаје неко време. Добро је да и ти упознаш како природа лечи.

Пронађи у природи следеће лековито биље и обој га какво је у природи.

мајчина душица
(за многе болести)

хајдучка трава
(за стомак)

кантарион
(за грло, за ране)

боквица (за ране
и против пролива)

камилица (за стомак,
за испирање рана)

дивља нана
(за стомак)

купинов лист (за кашаљ)

Како се бере лековито биље?

Бере се кад процвета, око подне, по сувом дану.

Не чупа се из корена, него се подсеца маказама. Веже се у букетиће, окачи у хладу и суши се на промаји.

Ево како се кува чај:

Ако некога уједе пчела или оса, добро је тада извадити брзо жалац и то место држати у хладној води, притиснути и трљати хладним каменчићем или обложити мокром хладном крпом.

Ако те нажуљи обућа, добро је ставити на жуљ чист лист боквице, то завити и мењати листиће док жуљ не засуши.

Ако ти се прсти смрзну, прво их истрљај снегом или опери хладном водом.

Ако се убодеш на трн, пажљиво га извади, истисни прљаву крв, а затим привиј чист лист боквице на место убода.

Ако се огребеш, добро је на огреботину привити лист боквице.

A large rectangular box with a decorative border of small triangles, intended for writing additional tips.

Овде запиши још неке савете за које сазнаш или испресуј једну лековиту биљку.

Данас сте

ПЛАНИНАРИ

Планинари организују излете планинарским стазама до неких занимљивих места. За планинара је важно да зна да се оријентише, то јест да одреди где су север, исток, запад и југ. Како то може?

Може помоћу звезде Северњаче, јер се она налази у правцу севера и то на врху руде Малих кола. Научите да је пронађете ноћу.

Може и помоћу Сунца – ујутру је на истоку, у подне на југу, а увече на западу.

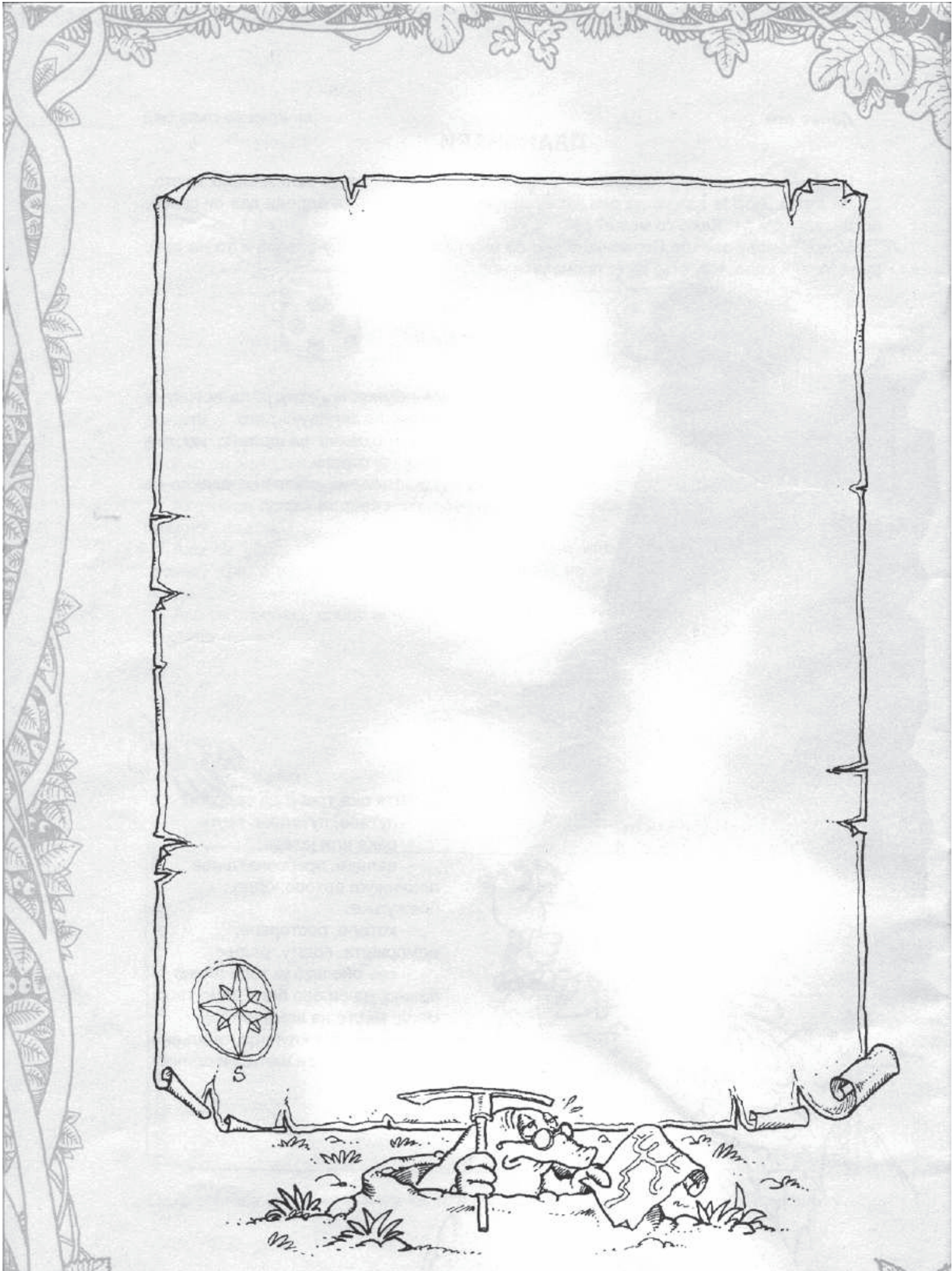
Може и помоћу маховине на дрвету, јер она расте више на северној страни.

Изађи на неко оближње узвишење одакле се добро види околина и нацртај карту.

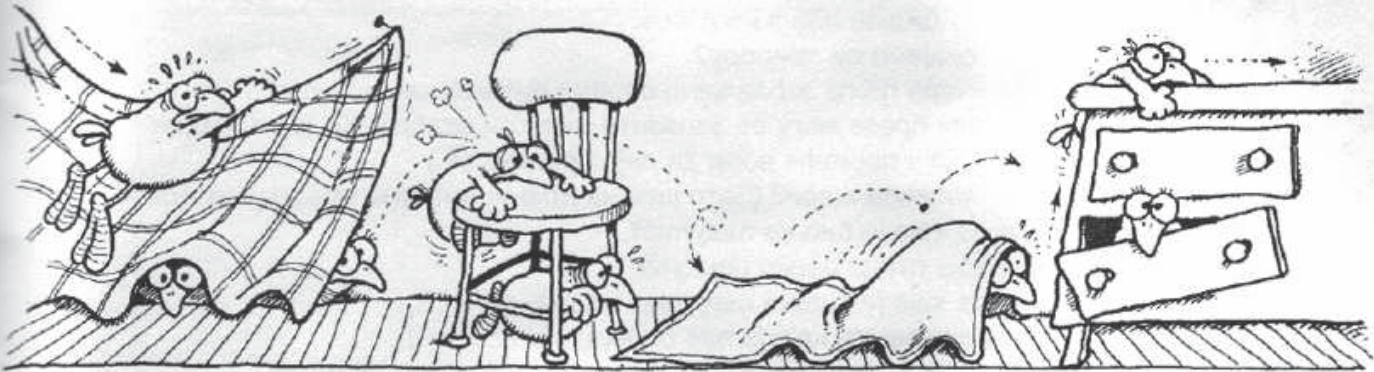
Шта она треба да садржи?

- путеве, путељке, пруге...
- реке или језера,
- велике, препознатљиве планинске врхове, брда, брежуљке,
- хотеле, ресторане, одморишта, пошту, радње...
- све оно што је теби лично важно, да би ово била само твоја мапа: место на коме је твоја кућица, важна клупица, омиљено дрво, стазица за шетњу и слично.

Направите близу кућице у природи терен за вежбање једног планинара: дрво за пењање, лијану, камени прелаз и брвно преко замишљеног потока. Нађите узбрдицу и низбрдицу.

Вежбајте кретање, пењање, спуштање, прелажење потока, провлачење и др. Кроз планину се крећите у групи, путем или планинарском стазом која је обележена црвеним кругом споља и белим у средини. Ево неких планинарских савета:

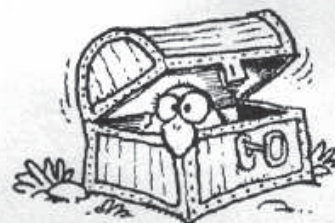
- у ходу гази целим стопалом,
- најбоље је пешачити полупразног стомака,
- не иди у новој, неразгаженој обући,
- не напуштај колону и јави се за помоћ, ако ти затреба,
- помози другу у невољи,
- кад одмарате, закопчај се и огрни, да не би изгубио топлоту тела,
- не иди по јаком сунцу,
- воду пиј помало.

Направите план излета: када се полази, куда се иде, шта ће се истраживати, где је одмор, када се враћате, ко је вођа колоне, а ко ће ићи на крају колоне.

Занимљива игра за планинаре је „Тражимо тајну поруку“ или „Тражимо закопано благо“. Направите карту или упутство за игру, као:

1. Крени од дрвеног моста десет корака лево.
2. Иди тридесет корака према усамљеној јели.
3. Погледај лево и видећеш у близини стену у облику срца.
4. Од стене пет корака према северу налази се закопано благо (карта блага, тајни предмет, важна порука и сл.).

Сваког поподнева и вечери ви сте

ЗАБАВЉАЧИ

Ево неких идеја за забавне игре:

Маскенбал. Организује се такмичење за најбоље маске. Добро је да маске буду биљке или животиње.

Квиз: Познајемо ли природу?

За такмичаре група забављача спрема питања као што су:

– На стаблу брезе могу се запазити округли отвори. Ко је то направио? (Детлић који у пролеће воли да пије брезин сок.)

– Зашто коприва жари? (Зато што на дланима има мрављу киселину.)

– Кажи од које је биљке овај лист.

– Кажи која птица овако цвркуће.

– Кажи од које је биљке овај цвет (кора).

– Познај по мирису која је ово биљка.

– Измисли или реши загонетке о биљкама и животињама.

– Пантомимом и асоцијацијама погађај биљку или животињу.

– Знаш ли да прогнозираш време?

– Измисли што више игара на снегу (прављење тврђаве,

фигура од снега, ко ће ходањем, сам или у пару, направити лепши круг, троугао, вијугаву стазу, неки лик, вешто пењање уз брдо, силажење, котрљање, дивовским корацама до циља, скок у даљ, бацање грудве у циљ, у покретну мету, сликање, санкање потрбушке, на кеси, картону, снежни воз, перле од леда у посудама за воду...). Измисли игре на трави (игре пиљака, клиса и др.).

– Пронађи занимљива питања и одговоре о природи (види „366 прича о природи“, „Дечје свезнање“, „Дечју енциклопедију“, „1000 зашто – 1000 зато“ и друге књиге):

Зашто се каже „Плашљив као зец“? Да ли рибе спавају?

Да ли је лептир птица? Како пуж види?

Зашто птице не падну кад спавају?

– Пронађи питалице из Змајевог „Невена“, као:

„Питам се, питам се: Која тица чешља косу, пије млеко... (Катица)“.

Изложба радова од шишарица, коре, каменчића и других материјала из природе.

– Изложба цртежа о природи.

– Такмичење у описивању и писању песама и шала о природи.

– Фестивал страшних прича.

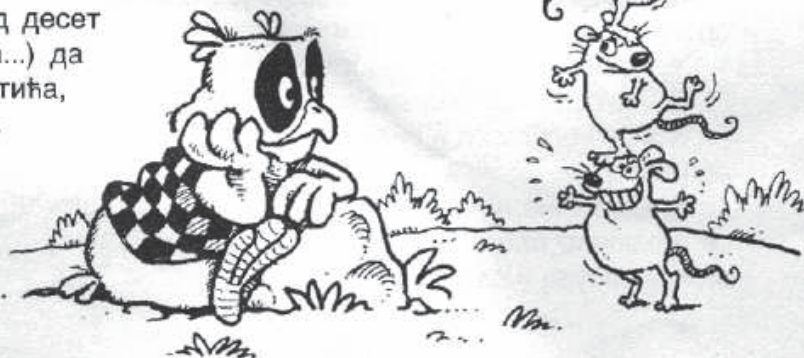
– Фоте.

– Приче о нај... доживљају.

– Такмичење у изговарању тешких речи.

– Игра „Вук и јагње“.

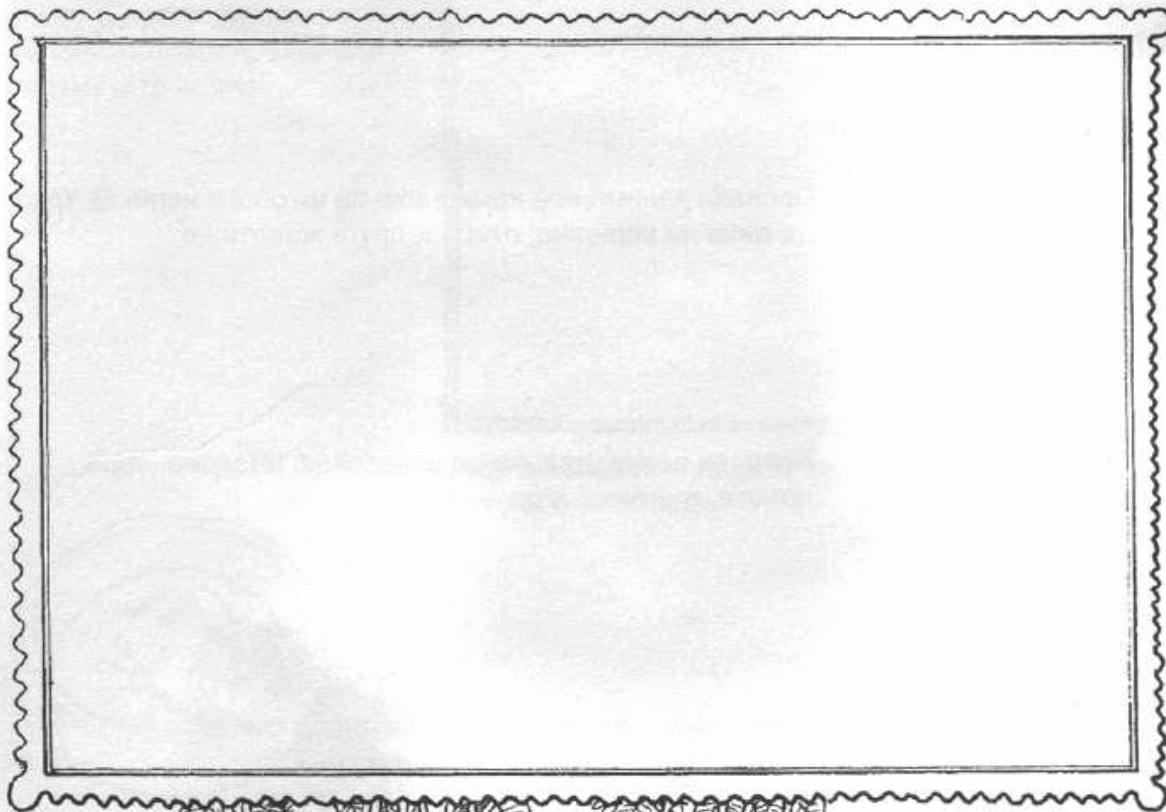
– Игра: Ко ће пре у кругу од десет метара (или између два дрвета...) да нађе задати предмет: цвет љутића, црвени камен, птичије перо и сл.

Данас сте

СЛИКАРИ И ВАЈАРИ ШКОЛЕ У ПРИРОДИ

Овде нацртај своје омиљено место у природи – где највише волиш да одеш и уживаш.

Овде направи слику од осушеног цвећа или лишћа, или нацртај каквог феш Снешка Белића направити.

Направи икебану од суве траве, цвећа, гранчица, маховине, напуштених кућица од пужева, каменчића и др.

Пронађи занимљиве каменчиће па их обој и исликај, тако да личе на корњаче, птице и друге животиње.

Направи разне играчке од шишарица, плодова, коре дрвета, гранчица и др.

Ако је снег, направи разне фигуре од снега.

Направи венчиће од маслачка, цвећа...

Нацртај разгледницу места (на посебном папиру) и пошаљи је поштом.

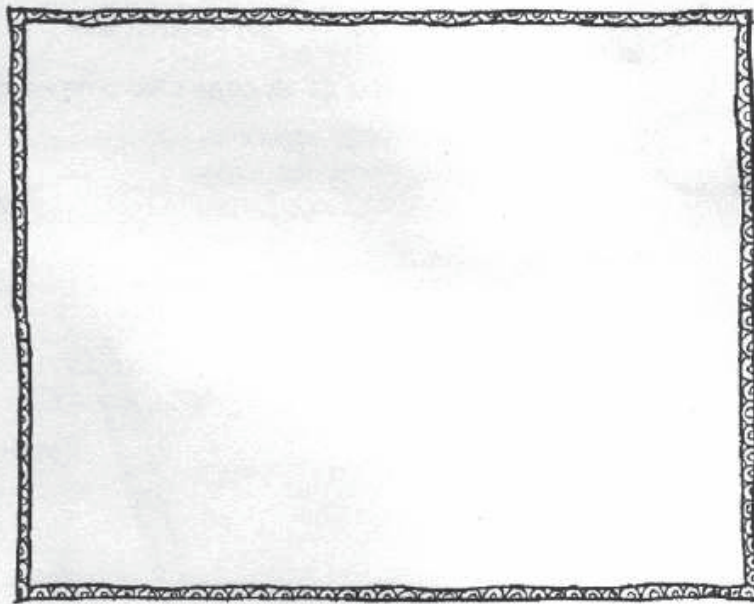

Направи изложбу слика и накита од плодова природе.

Данас сте

ПИСЦИ И ПЕСНИЦИ

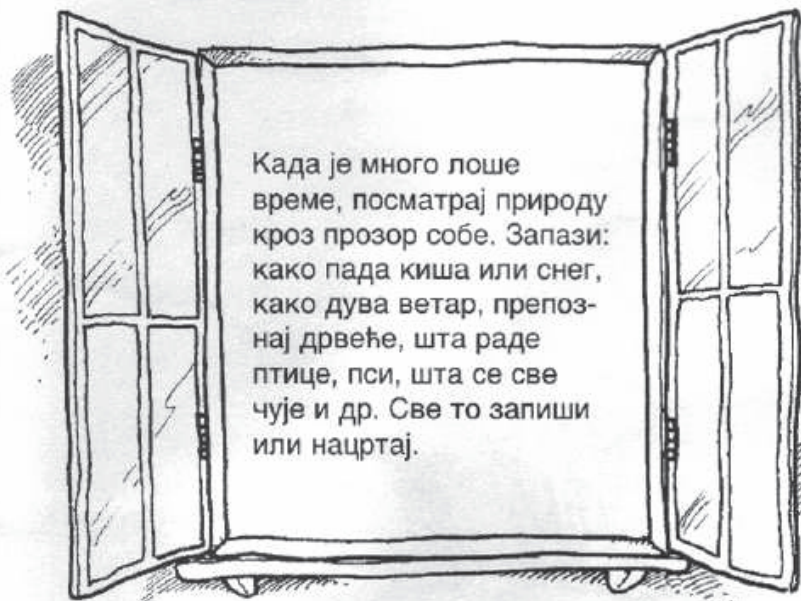
Напиши или изрецитиј песму о мраву, бубамари, облаку, потоку, дрвету или нечему што волиш.

Овде запиши или нацртај нешто занимљиво што ти се догодило у природи.

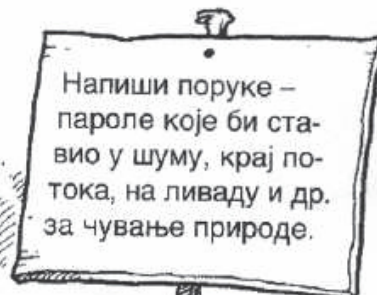
Пажљиво посматрај неки цвет, дрво, бубицу... Запази што више детаља па то нацртај или испричај, што дуже и занимљивије.

Када је много лоше време, посматрај природу кроз прозор собе. Запази: како пада киша или снег, како дува ветар, препознај дрвеће, шта раде птице, пси, шта се све чује и др. Све то запиши или нацртај.

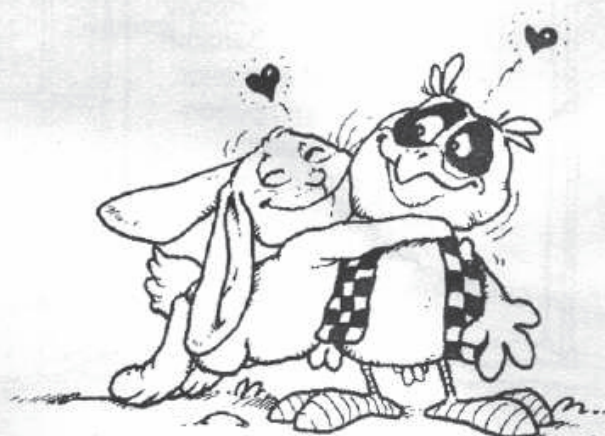
Напиши писмо родитељима, другу или другарици.

Напиши поруке – пароле које би ставио у шуму, крај потока, на ливаду и др. за чување природе.

СПОМЕНАР

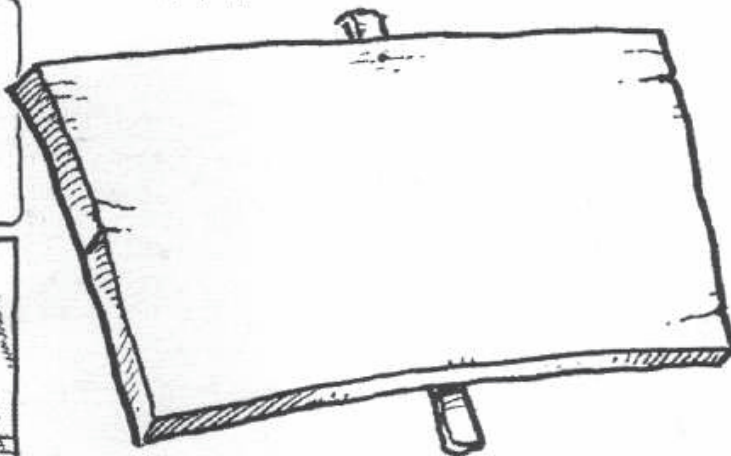
Замоли своје друштво да ти овде свако по нешто напише за успомену.

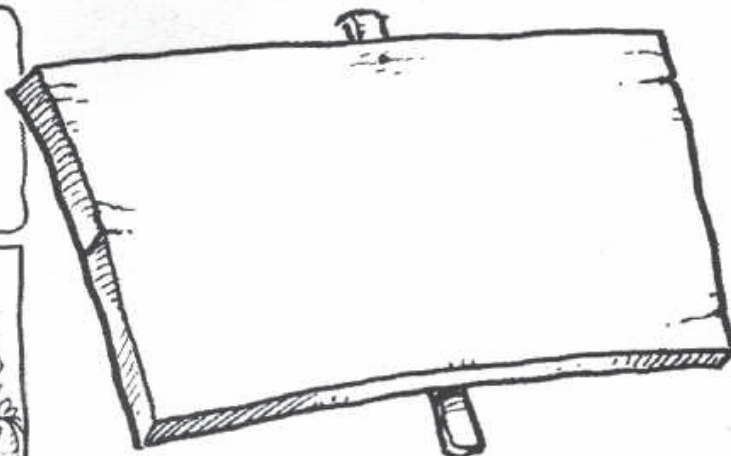
Здраво, пријатељи планина!
Људи се нису увек лепо по-
нашали према овој планини.
Ево шта се догодило:

Овде напиши или нацртај
правила за лепо понашање у
природи.

Шуме вас моле и
шире руке:
„Чистог ваздуха
и мање буке!
Не сеците нас,
ми чувамо вас!”

Погледај бруке
од људске руке:
„Кад снег окопни,
кад прође зима,
због отпадака
плаче планина.”

Боровница:
„Моје слатке
плодове берите,
али ми гранчице
не ломите!”

